

VYTAUTAS MAGNUS UNIVERSITY
FACULTY OF SOCIAL SCIENCES

International scientific conference

**MODERNIZATION OF EDUCATIONAL SYSTEM:
WORLD TRENDS AND NATIONAL PECULIARITIES**

February 23rd, 2018

MODERN ISSUES OF PSYCHOLOGICAL EDUCATION

PROFESSIONAL ORIENTATION TECHNOLOGIES

THEORY AND PRACTICE OF SOCIAL WORK

TOPICAL ISSUES OF SOCIAL AND PEDAGOGICAL RESEARCH

**Kaunas, Lithuania
2018**

International scientific conference «Modernization of educational system: world trends and national peculiarities»: Conference Proceedings, February 23rd. Kaunas: Izdevnieciba «Baltija Publishing», 2018. 188 pages.

ORGANIZING COMMITTEE:

Juozas Augutis, Dr. Hab., Professor, Rector, Vytautas Magnus University, Lithuania;

Greta Brazaityte, Associate Professor, International relations coordinator, Vytautas Magnus University, Lithuania;

Dariusz Tulavecz'ky, Prof., Dr. Hab. of Social Sciences, University of John Paul II, Krakov, Poland;

Sonya Borisova Ilieva, Prof., Dr. Hab., editor-in-chief of Socio-Brains journal, Konstantin Preslavsky University of Shumen, Bulgaria;

Tereza Giza, Dr. hab., Professor, Head of Department of Social Pedagogy and Resocialization of the Holy Cross University, Kielce, Poland;

Iryna Shaposhnykova, Associate Professor, Dr. of Social Sciences, Dean of Faculty of Psychology, History and Sociology, Kherson State University, Ukraine;

Kostiantyn Shaposhnykov, Professor, Dr. of Economics, Head of Black Sea Research Institute of Economy and Innovation, Ukraine;

Nino Turabelidze, Professor, Dr. of Social Sciences, Dean of Faculty of Humanities, Sulkhvan-Saba Orbeliani Teaching University (SABAUNI), Georgia.

Each author is responsible for content and formation of his/her materials.

The reference is mandatory in case of republishing or citation.

CONTENTS

MODERN ISSUES OF PSYCHOLOGICAL EDUCATION

Для чого и почему необходимо учиться	
Бочарова Елена, Гиза Тереза	8
Психологічні особливості допомагаючих професій	
Астремська І. В.	17
Актуальність зміни світоглядних засад в психологічній освіті	
Гридковець Л. М., Погореленко А.	21
Спеціалізації сучасної психологічної освіти: аналіз світового досвіду	
Дроздов О. Ю.	24
The system of modern medical professional formation: implementation of emotional potential	
Lazarenko O. O., Tertychna N. A., Lunov V. Ye.	28
Neurolinguistic aspects of bilingualism	
Lotfi Ghabrodi H. S.	31
Природа людини і сучасна наука	
Мельник О. А.	34
Цілі превентивності в психолого-педагогічних дослідженнях	
Мельникова О. М.	37
Критерії дослідження гендерних особливостей життєвих домагань на етапі фахової підготовки	
Мовмига Н. Є.	41
Суб'єктивное виденье студентами-психологами собственного профессионального становления	
Парог А. В., Марчук К. А.	44
Розвиток соціального інтелекту в процесі підготовки психологів	
Харченко С. В.	47

PROFESSIONAL ORIENTATION TECHNOLOGIES

Використання засобів комп'ютерної візуалізації в шлях модернізації професійної освіти України	
Стома В. М., Семеніхіна О. В., Безуглий Д. С., Білошапка Н. М.	51
Формування інформаційної компетентності майбутніх філологів у процесі підготовки в класичних університетах України	
Вигранка Т. В.	55

розвитку є вивчення у розвитку. Лише зрозумівши і вивчивши його (явище, якість, предмет, об'єкт) минуле, історію створення і формування, ми зможемо зрозуміти його теперішній стан, а також, у певній мірі, передбачити майбутнє.

Таким чином, потреба у методологічно розробленому цілісному підході до вивчення людини та її природи підтверджує факт зміщення єдиного предметного образу людини в область методології, тобто в область способів пізнання предметно-дисциплінарного знання і рефлексії над ним. Тим самим питання про єдність знання щодо людини, а значить, і про те, як її вивчати, і на сьогодні залишається суто методологічним питанням.

Література:

1. Мельник О. А. Роль Київської духовної академії в становленні та розвитку української університетської психології / О. А. Мельник // *Актуальні питання базових парадигм української психології* / за ред. В. В. Турбан. – Львів: Видавничий дім «Слово», 2017. – С. 24-39.
2. *Методология комплексного человекознания и современная психология* / ред. А. Л. Журавлев, В. А. Кольцова. – М.: Изд-во «Институт психологии», 2008. – 603 с. (Методология, теория и история психологии).

Мельникова О. М.,

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри психології та педагогіки розвитку дитини

Уманський державний педагогічний університет

імені Павла Тичини

м. Умань, Черкаська область, Україна

ІДЕЇ ПРЕВЕНТИВНОСТІ В ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

Сучасні соціально-економічні зміни в житті суспільства, несприятливі умови, експансія радіо і телебачення, посилення впливу на дитину медіа-засобів інформації здійснюють негативний вплив на психіку дітей дошкільного віку, викликаючи у неї тривожність, нервозність, неспокійність у поведінці, зумовлюючи вразливість дитини, створюють дискомфорт як у закладі дошкільної освіти, так і у сімейному середовищі. Все це ускладнює попереджаючу адаптацію дітей до мінливих умов життя і здоров'я, адже прогалини у виховній роботі з дошкільниками матимуть негативні наслідки в їхній поведінці та навчанні.

Проблема превентивності набуває гостроти у зв'язку з тим, що діти перебувають в складних соціокультурних умовах, нерівноваженості соціальних процесів суспільства [6, с. 6]. Використання терміну «превентивне

виховання» у педагогіці обумовлюється, найперше, об'єктивними потребами сучасної науки та практики. Превентивне виховання забезпечується на законодавчому рівні Законами України «Про освіту», «Про охорону дитинства», «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю», Національною доктриною розвитку освіти України у XXI столітті та ін., де пріоритетним напрямком державної політики визначено розширення можливостей компетентного вибору дитиною життєвого шляху, виховання особистості в дусі відповідального ставлення до себе, до оточення, створення умов для усебічного розвитку кожної особистості.

Проблема превентивності є предметом вивчення багатьох учених (С. Беличева, Т. Дем'янюк, О. Єжова, С. Кириленко, Л. Кондрашова, Н. Максимова, Н. Маляр, В. Оржеховська, В. Попов, А. Сманцер, Т. Федорченко та ін.). Необхідність і актуальність превентивного виховання дітей доводять дані наукових досліджень Л. Дзюбка, Т. Колесіна, Н. Онищенко, Г. Товканець, В. Татенко, Б. Чередрецька та ін.

Метою нашої розвідки є уточнення сутності дефініцій «превентивний», «превентивне виховання», «превентивне виховання дітей дошкільного віку»: психолого-педагогічних дослідженнях.

На теренах української педагогіки дефініція «превентивний» з'явилася 1994 році, як наслідок співпраці ЮНЕСКО та Академії педагогічних наук України, проте питання превентивної педагогіки як науки було обговорено на міжнародній науково-практичній конференції у Болгарії у вересні 2003 року. А отже, можна констатувати той факт, що превентивна педагогіка як наука відносно молодою.

В. Оржеховська трактує термін «превенція» як справу загальну, соціальну, яка потребує зміни моральної етики суспільства, а також спільних зусиль медичних працівників, юристів, педагогів, психологів, соціологів [3, с. 18]. Її переконання «превентивний» – це творчий трансформований підхід до виховання, спрямований на вирішення мети і завдань превентивної практики за сучасних умов розвитку різних соціальних інституцій дещо випередити теорію [3, с. 17].

А. Сманцер дає визначення превенції, як «загальне попередження запобігання, випередження негативних дій і поведінки дітей, а також допомога і підтримка у складних ситуаціях» [8, с. 73-74]. Тому, превенція загальним запобіганням, яке повинно оберігати дитину від участі у сумнівних справах, аморальної поведінки, ганебної діяльності, впливу негативних умов життя тощо.

Превентивне виховання у дослідженнях вітчизняних та зарубіжних учених (С. Беличева, В. Бочарова, Ф. Гельмут, С. Девіс, Ш. Рамон, С. Саґ, С. Шардлоу та ін.) трактується як науково обґрунтовані і своєчасно вжиті заходи, спрямовані на запобігання асоціальної поведінки та збереження здоров'я дітей. Тому розроблена вітчизняними ученими Концепція превентивного виховання дітей і молоді є новою філософією виховання, спрямованою на позитивну соціалізацію особистості в складних умовах

розвитку [3, с. 18]. Зокрема, як зазначається у згаданому документі в дитячому середовищі спостерігається нехтування правовими, соціальними нормами, спад інтересу до навчання і суспільно праці» [2, с. 1].

В. Приходько, «превентивне виховання – це соціальна потреба, що об'єктивно постала на часі, на суспільну потребу у виживанні та розвитку генофонду України. Це нова філософія виховання, в основі якої лежить необхідність здійснення педагогічної, медичної, психологічної, соціальної практики в умовах сьогодення» [7, с. 2].

В. Бугай надає дещо інше визначення поняттю «превентивне виховання» – це обгрунтовані та вчасно вжиті заходи, спрямовані на запобігання негараздам; збереження, підтримку та захист нормального рівня здоров'я людей; сприяння у досягненні поставленої мети та розкритті внутрішнього потенціалу [7, с. 4].

О. Пилипенко визначає превентивне виховання «не як суворо регламентовану систему правил, настанов і заходів, а як індивідуально організовану діяльність, що перебуваючи в постійному режимі соціально-педагогічного моніторингу, коригує особистість, допомагає їй зберегти гідність та безпечно поводитись» [5, с. 74]. Разом з тим, слід розглядати превентивне виховання як комплексний трансформований вплив на особистість у процесі її активної динамічної взаємодії із соціальними ситуаціями, спрямований на фізичний, психічний, духовний, соціальний розвиток особистості, вироблення в неї імунітету до негативних впливів соціального оточення, на профілактику та корекцію асоціальних проявів у поведінці дітей [4, с. 12]. Зауважимо, що превенція простежується у багатьох галузях наук, серед яких можемо виокремити психологію та педагогіку, наприклад, важливі у формуванні особистості дитини.

Психологічний аспект превенції передбачає осмислення психічної особистості дітей до неадекватної поведінки, виявлення особливостей психічної мотиваційного, емоційного, волевого і морального стану дітей, які призводять до порушення дисципліни, асоціальної поведінки. Як відзначає С. Бетичева «велику роль серед причин, що обумовлюють різноманітні прояви поведінки, відіграють соціально-психологічні, психолого-педагогічні та біологічні чинники, знання яких необхідні для ефективної виховно-профілактичної діяльності» [1, с. 21]. У педагогічному аспекті превенція є важливим попередженням, запобіганням негативних дій і поведінки дітей, а також педагогічною допомогою і підтримкою у важких ситуаціях. Першочерговими завданнями для педагога повинно бути формування у дітей прийняття негативної поведінки; виховання волевих якостей, що забезпечують негативне ставлення до асоціальної поведінки; попередження порушень у навчанні, діяльності, поведінці тощо.

Таким чином, здійснений аналіз дефініцій «превенція», «превентивне виховання», обгрунтування важливості превентивних дій стосовно дітей різного віку, дав можливість уточнити сутність поняття «превентивне

виховання старших дошкільників», як один із напрямів системи національного виховання, що вимагає об'єднання зусиль різних освітніх виховних інституцій (родини, дошкільного закладу, дитячих громадських організацій, гуртків), здоров'яохоронних закладів, спрямованих на попередження та корекцію негативних проявів поведінки дитини, збереження та зміцнення здоров'я, допомогу у подоланні життєвих труднощів, створення повноцінних умов для її фізичного, психічного, соціального та духовного розвитку й саморозвитку.

Отже, превенція включає в себе попередження, запобігання, усунення деструктивних факторів у поведінці дітей; гуманізацію та гармонізацію відносин педагога і дітей; виховання волевих якостей, що забезпечують стійкість дітей до можливості прояву відхилень у поведінці у закладі дошкільної освіти, в колі сім'ї тощо.

Література:

1. Беличева С. А. Основы превентивной психологии. – М.: Редакционно-издательский центр Консорциума «Социальное здоровье России», 1994. – 221 с.
2. Оржеховська В. М., Пилипенко О. І. Концепція превентивного виховання дітей і молоді / В. Оржеховська // Життєтворчий потенціал реабілітаційної педагогіки. – К.: 2002. – С. 1.
3. Оржеховська В. М. Сучасні орієнтири превентивної педагогіки / В. М. Оржеховська, О. І. Пилипенко // Вісник АПН України «Педагогіка і психологія». – К., 2005. – № 2 (47) – С. 17-25.
4. Оржеховська В. Про концепцію превентивного виховання дітей і молоді // Учитель. – № 1-3. – 2000. – С. 12-13.
5. Пилипенко О. І. Превентивна освіта в інтеграції класичних підходів / О. І. Пилипенко // Педагогіка і психологія. – К., 2004. – № 1 (42). – С. 74-80.
6. Підготовка батьків до превентивного виховання: методичні рекомендації / За загальною редакцією Т. І. Туркот. – Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2012. – 60 с.
7. Приходько В. М. Превентивна педагогіка // Виховна робота в школі. – К., 2006. – № 3. – С. 2-5.
8. Сманцер А. П. Превентивная педагогика: методология, теория, методика / А. П. Сманцер, Е. М. Рангелова. – Минск: БГУ, 2008. – 263 с.

International scientific conference «Modernization of educational system: world trends and national peculiarities»

February 23rd, 2018

Izdevniecība «Baltija Publishing»
Lacplesa iela 41A, Rīga, LV-1011

Iespiests SIA «Izdevniecība «Baltija Publishing»
Parakstīts iespiešanai: 2018. gada 15. marts
Tirāža 100 eks.